626/01

Den 27. august 2001 blev i sag nr. 54.480:

xxxxx xxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxxxx

mod

Codan Forsikring
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har invaliderente i Codan Forsikring (tidligere Hafnia - Haand i Haand Forsikring), påstår selskabet pligtig at anerkende, at forsikringen dækker hans tab af erhvervsevne som lods.

Selskabet mener, at forsikringen dækker hans generelle erhvervsevnetab.

Forsikringen blev tegnet i 1978 på baggrund af en henvendelse fra Hafnia - Haand i Haand. Klageren har anført, at tegningen udsprang af hans ønske om den bedst mulige sikring, såfremt han ikke længere kunne virke som lods. Klageren har i den forbindelse fremlagt sålydende salgsmateriale fra assurandør L.V.K. fra Hafnia - Haand i Haand til klageren samt de øvrige lodskollegaer ved Esbjerg Lodseri: "ER SIKRING AF ERHVERVSEVNEN I ORDEN ? Traditionelt erkender de fleste mennesker behovet for økonomisk sikring i tilfælde af død eller oplevet pensionsalder. En væsentlig del af landets befolkning har derfor også privat eller som led i en pensionsordning med sin arbejdsgiver fået etableret den fornødne dækning. Anderledes ser det ud, når det drejer sig om sikring af erhvervsevnen. Hvis erhvervsevnen mistes p.g.a. sygdom eller ulykkestilfælde, vil de fleste mennesker stå i en økonomisk meget usikker situation hvor tilværelsen fremover ofte må baseres på en i relation til lønindtægten beskeden offentlig invalidepension. LODSENS SITUATION. Når det drejer sig om sikring af erhvervsev-

nen, må man erkende, at der er grupper i det danske samfund, som på grund af erhvervets særlige karakter og risikoforhold har større behov for dækning end andre. En af disse grupper er lodser. Arbejdet som lods stiller store krav, og sygdom eller ulykkestilfælde kan let indebære, at man ikke længere kan leve op til disse krav. Det er derfor af afgørende betydning, at erhvervsevnen er sikret. Dette kan ske ved tegning af en selvstændig invaliderente. INVALIDERENTENS VIRKEMÅDE. Invaliderenten udbetales, dersom 2/3 af erhvervsevnen mistes som følge af sygdom eller ulykkestilfælde. Udbetalingen finder sted månedsvis forud, når erhvervsevnen har været nedsat i 3 måneder. Udbetalingen af invaliderenten varer, så længe erhvervsevnen er nedsat med 2/3 eller mere dog længst til forsikringstidens udløb eller død forinden. Der skal ikke betales præmie, så længe invaliderenten udbetales. Nedsættelse af erhvervsevnen der berettiger til udbetaling af invaliditetsydelse og præmiefritagelse, foreligger når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans tilstand, uddannelse og erhverv - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn."

I sagen er endvidere fremlagt skrivelse dateret 30/1 1985 fra Hafnia - Haand i Haand til klageren, hvoraf bl.a. fremgår: "Idet vi henviser til tidligere telefonsamtale kan vi oplyse følgende: For at være berettiget til udbetaling af invaliderente skal arbejdsevnen være nedsat med mindst 2/3, jævnfør forsikringsbetingelsernes § 6, 2. afsnit, der har følgende ordlyd: 'Tab af mindst to trediedele af arbejdsevnen anses at foreligge, når den forsikrede ikke længere er i stand til ved en beskæftigelse, der svarer til hans kræfter og færdighed under billigt hensyn til hans uddannelse og hidtidige virksomhed, at erhverve en trediedel af det som legemligt og åndeligt sunde personer i tilsvarende aldersklasse med lignende uddannelse og i samme egn plejer at indtjene ved arbejde.' Som det fremgår, er det erhvervsevnen, der er afgørende for, om der kan ydes præmiefritagelse og dermed udbetaling af invaliderente. Giver Deres uddannelse Dem efter en lægelig vurdering mulighed for at opretholde en indtægt ved andet arbejde efter reglerne i forsikringsbetingelsernes § 6, 2. afsnit vil De ikke være berettiget til præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente."

Klageren har endvidere fremlagt sålydende forespørgsel af 14/3 1985 fra assurandør L.V.K. til Hafnia - Haand i Haands afdelingsdirektør: "Ovennævnte forsikring er etable-

res som invaliderenteforsikringer for lodser, og jfr. definitionen i forsikringsbetingelserne § 6, 2. afsnit for udbetaling af invaliderenten, spørger jeg på lodsernes vegne, om de i tilfælde af mindre invaliditeter, der bevirker at de ikke kan arbejde som lods, kan risikere at blive udstationeret som styrmand eller andet beslægtede job, som de godt kan varetage og dermed indtjene en normal årsløn. Lodserne frygter at invaliderenten derved ikke vil komme til udbetaling, og de mener at deres forsikringer derfor er etableret på et forkert grundlag. Håber at vi kan give lodserne et entydigt svar, så at tvivl kan blive fjernet."

I svaret dateret 20/3 1985 fra afdelingsdirektøren til assurandør L.V.K. hedder det: "Hvis jeg forstår indholdet af dit brev af 14.ds.. (hvor du bl.a. udtrykker håb om, at vi kan give lodserne et eentydigt svar) således at du forventer, at vi bekræfter, at invaliditetsdækningen umiddelbart kan udbetales, hvis forsikrede har mistet sin bestalling som lods, må jeg skuffe. Invaliditetsforsikringen er ikke alene knyttet til stillingen som lods, men også til andre beskæftigelser indenfor den faglige uddannelse, som forsikrede har, når beskæftigelsen socialt set må sidestilles med stillingen som lods, d.v.s. ledende stillinger indenfor søfart. Hvis det kan tænkes at en person med søfartsuddannelse af helbredsmæssige årsager ikke længere kan fungere som lods, men meget vel i en anden ledende stilling inden for søfart, må han acceptere, at invaliderenten ikke kan komme til udbetaling. Invaliditetsforsikring er ikke en forsikring mod 'loss of licens' som lods. Jeg må i øvrigt tilføje, at jeg er noget overrasket over, at denne fortolkning af forsikringsbetingelserne ikke er bekendt. Jeg beder dig på baggrund heraf meddele mig de oplysninger, du er i besiddelse af vedrørende forsikringer tegnet for lodser, hvem forsikringerne er tegnet af, og hvad der dig bekendt er meddelt de pågældende forsikrede om dækningsomfanget ved invaliditet i forbindelse med tegning."

Den 19/4 1998 anmeldte klageren, at han var blevet uarbejdsdygtig som følge af et færdselsuheld. Selskabet meddelte i skrivelse af 18/5 1998 klageren, at forsikringen dækker det generelle erhvervsevnetab, men at man var indstillet på at lægge vægt på erhvervsevnen i klagerens hidtidige erhverv, indtil selskabets lægekonsulent på baggrund af sagens lægelige akter vurderede, at der ikke var udsigt til, at der ville ske væsentlige ændringer af klagerens erhvervsevne. Selskabet ydede herefter forsikringsdækning i perioden frem til 4/2 1999.

Om det videre forløb hedder det i selskabets skrivelse af 5/1 2001 til nævnet: "Forsikrede rettede henvendelse til selskabet, da det den 30. april 1999 stod klart, at han måtte sygemelde sig igen. Selskabet indhentede herefter oplysninger fra forsikredes egen læge og fra Arbejdsskadestyrelsen. På baggrund af de tilsendte oplysninger bad selskabet S. Kommune om at sende kopi af dagpengesagens akter. S. kommune sendte den 5. oktober 1999 kopi af dagpengesagens akter og meddelte samtidig, at man afventede en ortopædkirurgisk speciallægeerklæring. Kommunen sendte den 18. november 1999 en kopi af speciallægeerklæring udfærdiget af overlæge E. H. den 7. oktober 1999. Kommunen meddelte samtidig, at man ikke fandt grundlag for at indlede en pensionssag, og at forsikrede ville blive tilbudt arbejdsprøvning. Det fremgik af erklæringen fra overlæge H., at forsikrede havde gener i form af smerter fra højre ankel, højre knæ, og venstre knæ samt smerter i højre skulder. Det blev konkluderet, at der er slidgigt i begge knæled, og at forsikrede ikke kan passe sit sædvanlige arbejde som lods. Det blev endvidere konkluderet, at forsikredes erhvervsevne i hidtidige erhverv blev anset for nedsat med halvdelen. Ved brev af 31. januar 2000, meddelte selskabet, at der var bevilget ydelse for perioden 30. april 1999 til 30. december 1999 ud fra en vurdering af erhvervsevnen i det hidtidige erhverv. Det blev igen understreget, at selskabet på et senere tidspunkt ville vurdere den generelle erhvervsevne. Selskabet fortsatte herefter undersøgelsen af om forsikrede også efter den 30. december 1999 var berettiget til ydelse. Det blev oplyst, at forsikrede den 31. januar 2000 påbegyndte et arbejdsprøvningsforløb på Reva i Holbæk som skulle afsluttes i slutningen af april måned. Codan modtog en statusrapport fra Reva i Holbæk dateret den 3. maj 2000. Det fremgik af denne rapport, at forsikrede i arbejdsprøvningsperioden oplevede en betydelig forværring af sine ryg- og bensmerter, og at han som følge af smerter havde svært ved at koncentrere sig. Det fremgik af rapportens konklusion, at forsikredes erhvervsevne er nedsat i betydeligt omfang inden for tidligere erhverv, og at Reva-Holbæk ikke så sig i stand til at pege på nogen former for revalidering eller erhvervsarbejde, der er forenelige med forsikredes helbred. Codan bevilgede ved brev af 10. maj 2000 forsikrede udbetaling af ydelse for perioden 1. januar 2000 til 1. juli 2000, idet selskabet fortsat var af den opfattelse, at det ikke kunne vurderes, om den generelle erhvervsevne var nedsat med mindst 2/3. På den baggrund fortsatte selskabet med at udbetale ydelse i henhold til forsikringen, fordi erhvervsevnen fortsat måtte anses for at være nedsat med mere end 2/3 i hidtidige er-

hverv. Det blev på ny understreget, at der ville blive foretaget en ny vurdering af sagen den 1. juli 2000, og at vurderingen af erhvervsevnetabet kunne ændre sig, når det blev muligt at bedømme det generelle erhvervsevnetab. Forsikrede blev den 15. juni 2000 tilkendt forhøjet almindelig førtidspensnion med virkning fra den 1. juni 2000. Det fremgår af pensionssagens akter, at forsikrede lider af følgerne efter en trafikulykke og har gener i form af smerter i benene, nedsat kraft og bevægelighed i venstre arm og smerter i ryggen. Det fremgår endvidere, at det er kommunens vurdering, at forsikrede vil være ude af stand til at bestride et arbejde som lods - og at der er begrænsninger i revaliderings- og erhvervsmæssig henseende af helbredsmæssige årsager. Selskabet fandt herefter, at det, idet tilstanden måtte anses for at være stationær, nu var muligt at foretage en vurdering af forsikredes generelle erhvervsevnetab. Sagen blev forelagt for selskabets lægekonsulent, der var af den opfattelse, at den generelle erhvervsevne ikke var nedsat med 2/3. Selskabet meddelte således ved brev af 24. august 2000, at forsikrede ikke længere var berettiget til udbetaling af ydelse. Det blev samtidig meddelt, at selskabet ville være indforstået med at foretage en fornyet gennemgang af sagen, hvis forsikrede på et senere tidspunkt tilkendes offentlig helbredsbetinget førtidspension svarende til et erhvervsevnetab på mindst 2/3. ... Ordlyden af forsikringsbetingelserne svarede til de dagældende regler for tilkendelse af invalidepension. Det er almindeligt anerkendt i praksis, at denne ordlyd beskriver den generelle, og ikke den fagspecifikke erhvervsevne. Codans lægekonsulent har vurderet, at forsikredes generelle erhvervsevne ikke er nedsat med 2/3. Denne vurdering svarer til, at S. kommune har tilkendt forsikrede forhøjet almindelig førtidspension, svarende til en nedsættelse af erhvervsevnen. med 1/2, men ikke 2/3. *Denne fortolkning af forsikringens dækningsomfang støttes af selskabets brev af 30. januar 1985 til forsikrede, hvori der specifikt er henvist til, at det er af afgørende betydning for, om forsikringen dækker, om der er mulighed for at opretholde en indtægt ved andet arbejde.* Forsikrede har henvist til brev af 20. marts 1985, som er sendt fra Hafnias juridiske afdeling til assurandør L.V.K. Det er i dette brev anført, at: *Invaliditetsforsikringen er ikke alene knyttet til stillingen som lods, men også til andre beskæftigelser indenfor den faglige uddannelse, som forsikrede har, når beskæftigelsen socialt set må sidestilles med stillingen som lods, d.v.s. ledende stillinger indenfor søfart.* Forsikrede mener, at han, i og med at han er fundet uegnet til skibstjeneste, opfylder betingelserne for udbetaling af invaliditetsydelse. Codan skal hertil bemærke, at selskabet ikke finder, at brevet i sin helhed sprogligt skal forstås, som anført af forsik-

rede. Herudover skal Codan gøre gældende, at et brev fra selskabets juridiske afdeling til en assurandør, hvoraf fremgår, at det er et internt brev, ikke kan anses for et endegyldigt fortolkningsbidrag til forsikringens dækningsomfang. Brevet er desuden opfølgning på et brev til forsikrede af 30. januar 1985, hvilket brev må tillægges afgørende vægt i relation til forsikrede. Dette brev til forsikrede er således selskabets svar til forsikrede på de spørgsmål, der har været omkring forsikringens dækningsområde. Brevet indeholder en klar henvisning til forsikringsbetingelsernes dækningsomfang, ligesom der i forklaringen specifikt er gjort opmærksom på, at det er et afgørende moment, hvorvidt en lægelig vurdering giver mulighed for at opretholde en indtægt ved andet arbejde efter reglerne i forsikringsbetingelsernes § 6, 2. afsnit. Selskabet skal således gøre gældende, at det afgørende for om der er ret til udbetaling af invaliditetsydelse er, hvorvidt forsikrede kan bestride en overordnet stilling, hvor han kan udnytte sin uddannelse eller erfaring, i et sådant omfang, at erhvervsevnen kan anses for nedsat med mindst 2/3. Det er ikke afgørende om en sådan stilling kan rubriceres under erhvervet søfart. Det er Codans opfattelse, at forsikrede vil kunne udnytte sin uddannelse og erfaring til at bestride et job, der ikke kræver udførelse af arbejde om bord på et skib, i et sådant omfang, at hans erhvervsevne ikke kan anses for nedsat med 2/3. Såfremt nævnet uanset ovenstående betragtninger finder, at der i forbindelse med fortolkningen af forsikringsbetingelserne skal lægges afgørende vægt på brevet fra juridisk afdeling til assurandør L.V.K., skal det gøres gældende, at der ikke i angivelsen fra juridisk afdeling om, at forsikringen ikke alene er knyttet til stillingen som lods, men også til ledende stillinger inden for søfart, er givet en tilkendegivelse om, at forsikrede har ret til udbetaling af invaliditetsydelse, hvis han ikke er egnet til skibsfart. Beskæftigelse inden for erhvervet søfart omfatter ikke kun skibstjeneste, og erfaring fra tjeneste som lods kan godt anvendes i forbindelse med stillinger på land inden for erhvervet. Det skal tilføjes, at S. kommune må have anlagt samme vurdering, da bestemmelsen om mistet erhvervsevne i forsikringsbetingelserne ikke har væsensforskelle med formuleringen i den nugældende lov om sociale pensioner."

Klageren er utilfreds med, at selskabet har standset forsikringsydelserne, og i skrivelse af 20/1 2001 til nævnet har han bl.a. anført: " Assurandør L.V.K rettede henvendelse til selskabets juridiske afdeling ved brev af 14. marts 1985 og antydede, at vi oprindeligt var af den opfattelse, at invaliderenteforsikringen var hæftet på arbejdet som lods og

ville høre om vi også kunne risikere, at skulle tage job som styrmand i handelsflåden, hvis vi kunne opfylde kravene hertil. Assurandøren gjorde selskabet opmærksom på, at vi stillede spørgsmål ved om forsikringerne i 1978 var etableret på et forkert grundlag. Assurandøren fik svar i brev af 20. marts 1985. Et brev som blev forevist og som bevirkede, at vi valgte at fortsætte forsikringerne. Vi accepterede at vi ikke kunne understrege at vi ikke ville være berettigede til invaliderenteudbetaling, såfremt vi kunne bestride anden ledende stilling indenfor søfartserhvervet. Codan anfører at der er tale om et internt brev, som ikke kan anses for et endegyldigt fortolkningsbidrag til forsikringens dækningsomfang, og at hovedvægten i stedet bør lægges på brev af 30. januar 1985. Jeg vil hertil bemærke, at Hafnias juridiske afdeling i deres brev af 20. marts 1985 til assurandøren afslutter med: '*Jeg må i øvrigt tilføje, at jeg er noget overrasket over, at denne fortolkning af forsikringsbetingelserne ikke er bekendt. Jeg beder dig på baggrund heraf meddele mig de oplysninger, du er i besiddelse af vedrørende forsikringer tegnet for lodser, hvem forsikringerne er tegnet af, og hvad der dig bekendt er meddelt de pågældende forsikrede om dækningsomfanget ved invaliditet i forbindelse med tegning'.* Dette underbygger min opfattelse om, at selskabet har lovet mere ved aftaleindgåelsen end man åbenbart er villige til at stå ved på et senere udbetalingstidspunkt. Den juridiske afdeling fandt i brevet i øvrigt anledning til at informere selskabets regionschef. Jeg skal endnu en gang understrege at jeg og fire andre lodser valgte at bibeholde og betale præmie til invaliderenteforsikringen i tillid til Hafnias assurandør og Hafnias juridiske afdelings fortolkning af forsikringsbestemmelserne udfra kendskab til lodsers uddannelse og de naturlige arbejdsområder der følger heraf. I Deres svar på min klage trækker Codan nu yderligere i land. I andet afsnit på side 6 skriver de: '*Selskabet skal således gøre gældende, at det afgørende for om der er ret til udbetaling af invaliditetsydelse er, hvorvidt forsikrede kan bestride en overordnet stilling, hvor han kan udnytte sin uddannelse og erfaring i et sådant omfang et erhvervsevnen kan anses for nedsat med mindst 2/3. Det er ikke afgørende om en sådan stilling kan rubriceres under erhvervet søfart.'* Ligesom Codan i næstsidste afsnit fortsætter med at anføre: *'Beskæftigelse indenfor erhvervet søfart omfatter ikke kun skibstjeneste og erfaring fra tjeneste som lods kan godt anvendes i forbindelse med stillinger på land indenfor erhvervet.'* Hertil skal jeg endnu en gang henlede opmærksomheden på, at jeg af en af Søfartsstyrelsens autoriserede søfartslæger er erklæret uegnet til skibstjeneste, og dermed afskåret fra en erhvervsmæssig udnyttelse af min uddannelse og sønæringsbevis. Det er rig-

tigt at begrebet søfart i bred forstand også omfatter virksomhed på land og at nogle navigatører har landjobs. Det er dog langtfra alle, og ofte er der tale om job i samme rederi, hvor man tidligere har været ansat som styrmand og kaptajn og i sin egenskab heraf har et indgående kendskab til rederiets skibe, som kan udnyttes i landorganisationen. Dette er jeg afskåret fra, da jeg helbredsbetinget ikke kan mønstre ud som styrmand eller kaptajn. Ansættelse i land for en 58-årig arbejdsskadet forhenværende lods anser jeg kun for en teoretisk mulighed. Og det er denne situation jeg i sin tid forsikrede mig imod ved at tegne en invalideforsikring hos Hafnia."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.: "**Præmiefritagelse ved tab af mindst 2/3 af arbejdsevnen** § 6. I. Såfremt den forsikrede efter sit fyldte 14. men før sit fyldte 67. år som følge af sygdom eller legemsbeskadigelse mister mindst to trediedele af sin fulde arbejdsevne i et uafbrudt tidsrum af mere end tre måneder, bortfalder præmiebetalingen for det tidsrum ud over de første tre måneder, hvori formindskelsen af arbejdsevnen uafbrudt er mindst to trediedele. Tab af mindst to trediedele af arbejdsevnen anses at foreligge, når den forsikrede ikke længere er i stand til ved en beskæftigelse, der svarer til hans kræfter og færdigheder under billigt hensyn til hans uddannelse og hidtidige virksomhed, at erhverve en trediedel af det, som legemligt og åndeligt sunde personer i tilsvarende aldersklasse med lignende uddannelse og i samme egn plejer at indtjene ved arbejde."

Nævnet udtaler:
Hvis der bortses fra selskabets svar af 20/3 1985 på assurandørs L.V.K.'s forespørgsel af 14/3 1985 til selskabet, ville selskabet efter de foreliggende oplysninger ikke være forpligtet over for klageren.

Selv om selskabets svar af 20/3 1085 – der af selskabet måtte forudses videregivet til lodserne, heriblandt klageren – læses i sammenhæng med forespørgslens ordlyd og med selskabets skrivelse af 30/1 1985 til klageren, indeholder svaret imidlertid et løfte til lodserne, som er ensbetydende med, at klageren i dag er berettiget til invaliditetsdæk-

ning under forsikringen og har været det, siden selskabet pr. 1/7 2000 indstillede udbetalingen af invaliditetsydelse.

Derfor

b e s t e m m e s :

Selskabet, Codan Forsikring, skal anerkende, at klageren er berettiget til dækning under invaliditetsrenteforsikringen og har været dette, siden selskabet pr. 1/7 2000 indstillede udbetalingen af invaliditetsydelse.

Jørgen Nørgaard